

Vastaus Kokoomuksen valtuustoryhmän ja 18 muun valtuutetun aloitteeseen Vantaan on ryhdyttävä toimenpiteisiin nuorten rikollisjengiytymiskehityksen lopettamiseksi

VD/2678/00.02.00.03/2022

RV/MH/ET/MT

Kokoomuksen valtuustoryhmä sekä 18 muun valtuutetun jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Itä-Uudenmaan poliisi on tiedottanut uuden nuorten katujengi-ilmiön nostaneen päätään myös Vantaalla. Poliisin mukaan Vantaalla ja muualla pääkaupunkiseudulla vaikuttaa joissakin kaupunginosissa löyhästi organisoituja jengejä, jotka ihannoivat rikollista- ja väkivaltaista elämäntapaa.

Poliisin arvion mukaan pääkaupunkiseudulla toimii kymmenkunta katujengiä, joihin kuuluu yhteensä hieman alle sata jäsentä. Osa näistä jengeistä vaikuttaa vahvasti myös Vantaalla. Jengit koostuvat pääsääntöisesti noin 20-vuotiaista miehistä, mutta joukossa on myös alaikäisiä.

Jengit harjoittavat poliisin tiedotuksen mukaan muun muassa huumeiden katukauppaa ja käyttävät herkästi väkivaltaa toisiaan vastaan. Myös Vantaa on saanut osansa väkivallanteoista, joissa on käytetty terä- ja ampuma-aseita.

Jengiytymiskehitys on kiihtynyt erityisesti koronapandemian aikana. Jengien jäsenillä ei useimmiten ole työ- eikä opiskelupaikkaa. Syrjäytyneet tai syrjäytymisvaarassa olevat nuoret ovat erityisesti vaarassa ajautua mukaan jengien toimintaan.

Poliisi ei ole vielä havainnut, että nuorisojengit ja kansainväliset rikollisliigat tekisivät tiivistä yhteistyöstä. Toisin kuin Ruotsissa, ammattirikollisista muodostuvat rikollisliigat eivät myöskään suoraan rekryä nuoria esimerkiksi koulujen luona.

Suomella ja Vantaalla on kaikki edellytykset pysäyttää huolestuttava kehitys eri viranomaisten, järjestöjen ja yhteisöjen päättävällä sekä ripeällä yhteistoiminnalla.

Me aloitteen allekirjoittaneet valtuustoryhmät ja valtuutetut edellytämme, että Vantaan kaupunki ryhtyy päättäväisesti toimenpiteisiin yhteistyössä poliisin ja järjestöjen kanssa nuorten rikollisjengiytymiskehityksen lopettamiseksi.”

Kaupunginvaltuusto 28.2.2022 § 21

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmistettavaksi.

Kuntademokratian palvelualueen kaupunkiturvallisuuden yksikkö toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Valtuustoaloitteessa nostettiin esiin ajankohtainen teema, josta varsinkinkin pääkaupunkiseudun poliisiviranomaiset ovat tiedottaneet jo pidemmän aikaa. Ilmiö on huomioitu myös Vantaan kaupungin turvallisuuden parissa toimivien tahojen keskuudessa, ja sitä seurataan yhteistyössä poliisin kanssa.

Ilmiöön liittyvien rikosten ja niiden selvittämisen osalta poliisi on toimivaltainen viranomainen, mutta ennaltaehkäisevissä toimissa Vantaan kaupunki tekee poliisin kanssa tiivistä yhteistyötä. Vantaan kaupungin turvallisuussuunnitelman mukaisesti turvallisuushaasteisiin ja ongelmiin vastataan toimenpiteillä, jotka toteutetaan yhteisvoimin kaupungin, viranomaisten, elinkeinoelämän, kolmannen sektorin ja asukkaiden kanssa. Hyvä esimerkki kaupungin ja poliisin yhteistyöstä on kaupunkiturvallisuustiimin 5.4.2022 järjestämä kuntaturvallisuuspäivä, johon osallistui edustajia eri viranomaisista sekä Uudenmaan kunnista. Tilaisuudessa kuultiin muun muassa keskusrikospoliisin edustajan perusteellinen esitys katujengitilanteesta Suomessa. Tämän kaltaisten tilaisuuksien tarkoituksena on jakaa yhteistä tilannekuvaa erilaisista ilmiöistä sekä luoda pohjaa viranomaisten ja lähialueen kuntien väliselle tiedonvaihdon.

Laadittaessa Vantaan kaupungin turvallisuussuunnitelmaa vuosille 2022–2025 varsinkin nuorisoa käsittelevässä osiossa ennaltaehkäisy nousi keskeiseksi teemaksi. Nuorten ja nuorten aikuisten epätoivottavan toiminnan ja käytöksen taustalla on usein jo paljon aikaisemmin alkanut kehitys, jonka voidaan nähdä pitkässä juoksussa johtavan syrjäytymiseen ja näköalattomuuteen. Kaupungin turvallisuussuunnitelman mukaisesti ennalta estävään työotteeseen nuorten syrjäytymisen ehkäisyssä on alettu kiinnittää entistä enemmän huomiota. Lastensuojelussa, kouluissa ja oppilaitoksissa, järjestötoiminnassa ja nuorisotyössä syrjäytymisen ehkäisyn ennakoivan työn elementit on integroitu monien eri toimijoiden työmuotoihin ja työ on alkanut tuottaa tuloksia. On tärkeää, että syrjäytymistä ehkäisevää työtä tehdään laajasti varhaisen puuttumisen mallilla. Varhaisessa ennaltaehkäisyssä kaupungin rooli onkin merkittävä, kun pyritään puuttumaan niihin tekijöihin, joiden voidaan katsoa olevan ilmiön juurisyitä. Näitä tekijöitä ovat muiden muassa valtuustoaloitteessakin mainitut syrjäytyminen ja opiskelu- ja työpaikkojen puuttuminen.

Tutkimusten mukaan koulutuksen puute on yksi rikollisuuteen ja syrjäytymiseen altistavista tekijöistä, joten nuorten kouluttautuminen, sekä koulupudokkuuden ehkäisy ovat turvallisuuden näkökulmasta ensiarvoisen tärkeitä. Koulunkäynti ja kouluttautuminen ylipäättään vahvistavat myös nuoren sosiaalisia taitoja sekä valmiuksia toimia ryhmässä. Sosiaaliset valmiudet tukevat mielekästä ongelman- ja konfliktinratkaisukykyä, mikä itsessään estää mahdollista väkivaltaista tai muuten epätoivottavaa käytöstä kanssakäymistilanteissa. Kouluttautumisen tukeminen ja koulupudokkuuden ehkäisy ovatkin tärkeä osa kasvatuksen ja oppimisen palvelualueen toimintaa.

Vapaa-ajan harrastustoiminta tukee koulun/koulutuksen ohella loogisena jatkumona nuoren persoonan mielekästä kehitystä. Harrasteiden voidaan nähdä kehittävän samoja valmiuksia koulun/koulutuksen kanssa, mutta vähemmän strukturoidussa ympäristössä nuoren vastuu omasta toiminnastaan osana harrasteryhmää korostuu, ja on näin omiaan tukemaan nuoren sosiaalisten taitojen kehittymistä. Vantaan perusopetuksessa on menestyksellisesti toteutettu liikuntapalveluiden toimesta erilaisia hankkeita, joiden tavoitteena on tuoda harrastusten piiriin lapsia ja nuoria, jotka ovat erinäisistä syistä vaarassa jäädä harrasteiden ulkopuolelle. Mielekäs harrastus voi näytellä tärkeää roolia yksilön elämänhallintaa tukevana ja syrjäytymistä ehkäisevänä tekijänä.

Vantaan kaupungin nuorisopalvelut toimii siellä missä lapset ja nuoret viettävät aikaansa. Toiminta on paikallista (nuorisotilat, koulu- ja oppilaitosnuorisotyö), liikkuvaa (Nuorisotyö raiteilla, jalkautuva nuorisotyö), proaktiivista (etsivä nuorisotyö) sekä verkossa toimivaa. Nuorisotyö onkin mukautunut ajan saatossa ja ajan ilmiöiden mukaisesti tavoittaen mahdollisimman hyvin nuoria erilaisissa ympäristöissä ja elämäntilanteissa. Vapaa-ajalla tapahtuvissa kohtaamisissa nuorisotyöntekijät pääsevät kiinni yksilö- ja yhteisötasolla ilmeneviin ongelmiin ja ilmiöihin, joihin voidaan varhaisella puuttumisella vaikuttaa ennen tilanteen mahdollista eskaloitumista. Lisäksi koulu- ja oppilaitosnuorisotyön kautta nuorisotyö tavoittaa nuoria, jotka eivät vapaa-aikanaan ole nuorisotyön piirissä, joten nuorisotyön voidaan katsoa olevan läsnä lähes kaikkialla nuorten kodin ulkopuolisen elämän osa-alueilla.

Laajojen ja moninaisten ennalta estävien toimien lisäksi kaupungin toimijat tekevät yhteistyötä havaittujen, jo kehittymässä olevien ongelmien ja ilmiöiden taklaamiseksi. Tällaisessa toiminnassa on keskeistä tiedonvaihto kulloinkin tilanteen hoitamiseen osallistuvien kaupungin tahojen ja viranomaisten välillä. Aiemmin mainittujen, ennalta ehkäisevään toimiiin osallistuvien tahojen voidaan nähdä muodostavan tuntosarviverkoston, jonka havaintojen pohjalta luodaan tilannekuvaa muun muassa orastavasta katujengi-ilmiöstä. Tuntosarviverkoston toimintaa on tehostettu vuonna 2021 järjestetyllä RAD-koulutuskokonaisuudella, jossa käsiteltiin väkivaltaista radikalisaatiota ja polarisaatiota. Polarisaatio näyttelee keskeistä roolia kaikenlaisessa ryhmytymisessä ja ryhmien välisissä konflikteissa, joten koulutuksen kautta kaupungin henkilöstö sai tärkeää osaamista polarisaatioon liittyvien epätoivottavien ilmiöiden tunnistamiseen. Vuonna 2022 toteutetaan RAD II-koulutuskokonaisuus, joka jatkaa edellisen vuoden koulutuksen teemoja pureutuen konkretian kautta syvemmälle mm. väkivaltaa tuottavaan polarisaatioon ja sen tunnistamiseen. RAD ja RAD II-koulutusten kautta tuntosarviverkoston valmiudet ilmiöiden tunnistamiseen siis paranevat. RAD II-koulutukseen on integroitu niin ikään 2022 toteutettava alueellinen turvallisuusyhteistyö-pilotti, jonka tarkoituksena on valjastaa kaupungin eri toimijoiden välinen tiedonvaihto palvelemaan mahdollisimman tehokkaasti havaittujen paikallisten ongelmien tuloksellista hoitamista. RAD-koulutusten ja alueellinen turvallisuusyhteistyö-pilotin tarkoitus on siis vahvistaa ilmiöiden varhaista tunnistamista sekä havaintojen ja tilannekuvan mahdollisimman tehokasta prosessointia kaupungin omissa verkostoissa sekä viranomaisyhteistyön piirissä.

Vantaan kaupungin ja poliisin yhteistyö jätnevoityi entisestään vuonna 2020, jolloin kaupungin turvallisuusorganisaatioon liittyi poliisikoordinaattori. Tämän tehtävän myötä kaupungin ja poliisin yhteistyö helpottui ja selkeytyi poliisikoordinaattorin ollessa suora linkki itä-Uudenmaan poliisilaitokselle. Aiemmin mainitun tuntosarviverkoston tekemiä havaintoja viedään säännöllisesti poliisin tietoon, ja poliisi saa myös tätä kautta ajankohtaista tietoa muodostaessaan tilannekuvaa erilaisista ilmiöistä. Näiden havaintojen perusteella poliisin ennalta estävä toiminto (EET) pystyy etupainotteisesti puuttumaan kehittymässä oleviin ongelmiin ja epätoivottaviin ilmiöihin. EET:n ja kaupungin yhteistyön yksi muoto on ankkuritoiminta, joka kohdistuu varhaisessa vaiheessa nuorten hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennalta ehkäisemiseen. Ankkuritoimintaa toteutetaan moniammatillisissa tiimissä, johon kuuluvat asiantuntijat poliisista, sosiaalitoimesta terveystoimesta sekä nuorisotoimesta. Tiimi tapaa nuoren ja hänen perheensä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta nuorta voidaan tukea ja tarvittaessa ohjata avun tai tuen piiriin.

Lopuksi todettakoon, että havaittu katujengikehitys on tiedostettu niin poliisissa kuin kaupungin organisaatioissa, ja olemassa olevien toimintamallien ja rakenteiden on havaittu olevan toimivia myös

tämän ilmiön ennalta ehkäisyssä ja taklaamisessa. Kaikkien toimijoiden yhteisen tilannekuvan ja tiiviimmän tiedonvaihdon kautta näitä rakenteita viritetään vielä tehokkaammiksi uusien epätoivottujen ilmiöiden hallitsemisen näkökulmasta.

Kaupunginhallitus 6.6.2022 § 19

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Kokoomuksen valtuustoryhmälle ja 18 muulle allekirjoittaneelle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Päätettiin jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Kaupunginhallitus 20.6.2022 § 24

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Kokoomuksen valtuustoryhmälle ja 18 muulle allekirjoittaneelle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Päätettiin palauttaa asia valmisteluun.

Kaupunkikulttuurin toimialan nuorisopalvelujen yksikkö täydentää vastausta seuraavasti:

Pääkaupunkiseudun kuntien (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen) nuorisopalveluiden yhteistyöfoorumeissa on tunnistettu katujengeihin liittyviä ilmiöitä ja lisääntyntä huolta. Asiasta on aloitettu keskustelu useamman eri ministeriön (opetus- ja kulttuuriministeriö, sisäministeriö, oikeusministeriö) kanssa kuntien nuorisopalveluista vastaavien taholta. Keskustelun tarkoituksena on ollut lähteä kehittämään toimenpiteitä, joilla katujengien syntymiseen liittyviin olosuhteisiin ja ilmiöihin voitaisiin paremmin puuttua, jo ennen kuin jengeihin on liitytty. Tätä työtä tehdään nuorisopalveluiden kaikissa toiminnoissa jo nyt, mutta asian erityisyyden takia on OKM:n kanssa sovittu pääkaupunkiseututasoisesta kehittämishankkeesta. Hankkeessa lähdetään tutkimaan ja kehittämään menetelmiä tämän erityisen ilmiön ennaltaehkäisyyn.

Hankkeeseen haettiin 300 000 € kahdelle vuodelle. Juhannuksen jälkeisellä viikolla tuli päätös, jonka mukaan hanke on tässä kohtaa saamassa 150 000 €. Tällä rahalla on tarkoitus aloittaa vuoden mittainen kuntarajat ylittävä kenttätutkimus- ja kehittämishanke. Hanketta koordinoi Helsingin kaupunki, mutta hankkeen kohteena on kaikki neljä kuntaa. Vantaalla on edustus hankkeen ohjausryhmässä.

Kaupunginhallitus 8.8.2022 § 13

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Kokoomuksen valtuustoryhmälle ja 18 muulle allekirjoittaneelle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Käsittely:

Asian käsittelyn aikana kaupunginjohtaja teki vastaukseen seuraavan lisäyksen:

"Kaupunginhallitukselle raportoidaan vuosittain katujengiytymiskehityksen tilannekuvasta sekä toimenpiteistä, joilla on puututtu akuutteihin ongelmiin sekä ennaltaehkäisty ongelmien syntyä. Kaupunginhallitus edellyttää, että vastuu asian seurannasta ja toimenpiteiden koordinoinnista vastuutetaan erikseen nimettävälle vastuuhenkilölle tai -ryhmälle. Kaupunginhallitus toivoo, että nimittävä vastuuhenkilö- tai ryhmä kiireellisesti selvittäisi mahdollisuudet parantaa eri toimijoiden välistä tiedonkulkua ja yhteistoiminnan vaikuttavuutta."

Päätös:

Hyväksyttiin täydennetty esitys.

Kaupunginvaltuusto 22.08.2022 § 9

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään merkitä kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- allekirjoitettu Kokoomuksen valtuustoryhmän ja 18 muun valtuutetun aloite Vantaan on ryhdyttävä toimenpiteisiin nuorten rikollisjengiytymiskehityksen lopettamiseksi

Muutoksenhakuohje: 2.1. Valituskielto

Lisätiedot:

turvallisuuspäällikkö Markus Hammarström, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
nuorisopalvelujohtaja Hannu Rusama, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi